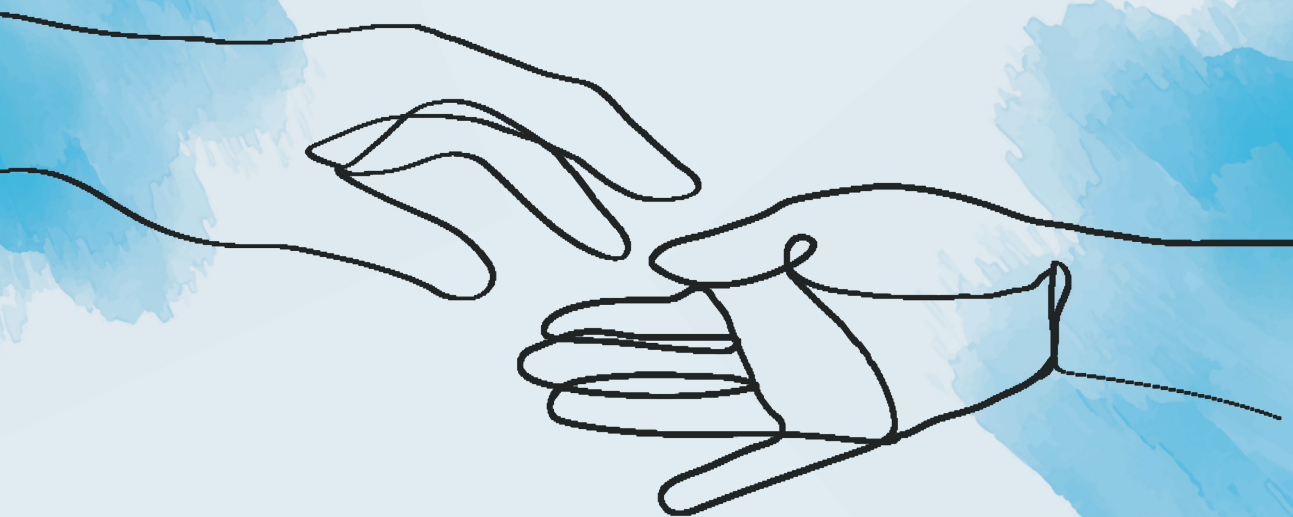

VODIČ ZA ŽRTVE I SVJEDOKE KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA NASILJA U OBITELJI

3. izdanje

Deša Dubrovnik
2025.

Napomena:

Predmetni vodič je informativnog karaktera te isti ne može zamijeniti stručno savjetovanje s odvjetnicom/odvjetnikom i pravnicom/pravnikom.

Budući da se zakoni i sudska praksa često mijenjaju te postoji mogućnost da navodi iz ovog članka nisu aktualni, predlažemo da se dodatno posavjetujete.

U slučaju nejasnoća i nedoumica ističemo mogućnost kontaktiranja zaposlenica udruge DEŠA - Dubrovnik.

VODIČ ZA ŽRTVE I SVJEDOKE KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA NASILJA U OBITELJI

3. izdanje

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskoga
sustava, obitelji i socijalne politike

Listopad, 2025.

Nakladnik:

DEŠA DUBROVNIK

Frana Supila 8, 20 000 Dubrovnik

020 420-145 / 020 311-625

info@desa-dubrovnik.hr

www.desa-dubrovnik.hr

Za nakladnika:

ANA CVJETKOVIĆ, izvršna direktorica

Autorice:

ANĐELA PALAMETA, mag. iur.

MIA MIĆKOVIĆ, dipl. psihologinja i prof. psihologije

Projekt Bez Obiteljskog Nasilja (BON 3) financira Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Sadržaj Vodiča za žrtve i svjedoke kaznenih djela i prekršaja nasilja u obitelji isključiva je odgovornost DEŠE i ne odražava nužno stajališta Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Djelokrug rada i kontakti različitih institucija i organizacija civilnog društva uključeni u Vodič, isključiva su odgovornost OCD/institucije na koje se informacije i odnose i koje su nam te informacije i dostavili.

Rodni pojmovi muškog/ženskog roda se odnose na oba roda.

ISBN: 978-953-59810-6-0

CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001284311

Drage čitateljice i čitatelji,

DEŠA – Dubrovnik je organizacija civilnog društva koja već dugi niz godina pruža podršku žrtvama i svjedocima kaznenih djela i prekršaja nasilja u obitelji. Kontinuiranim zalaganjem i predanim radom uspostavili smo usluge podrške i pomoći na području Dubrovačko-neretvanske županije. Također, višegodišnjim iskustvom rada s žrtvama nasilja u obitelji pridonijeli smo izgradnji sustavnije podrške za žrtve nasilja u obitelji, što je već treću godinu zaredom prepoznato i podržano od strane Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kroz projekt Bez Obiteljskog Nasilja (BON 3). Kao i dosadašnjih godina, cilj nam je unaprijediti položaj žrtava nasilja u obitelji te senzibilizirati javnost na pojavnost ovog društvenog problema te na potrebu prijavljivanja i nužnost borbe protiv nasilja u obitelji. Kroz aktualni projekt „Lokalna mreža za zaštitu, prevenciju i podršku ženama žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji“ kojeg podržava Grad Dubrovnik, zajedno s brojnim partnerima iz institucija i civilnog društva gradimo međuresornu suradnju i jačamo lokalne kapacitete za podršku ženama žrtvama nasilja i žrtvama nasilja u obitelji.

Brošura pred vama predstavlja dopunjenu i izmijenjenu verziju drugog izdanja Vodiča za žrtve i svjedoke kaznenih djela i prekršaja obiteljskog nasilja. Kao i prethodnih godina u Vodiču su uvrštene aktualne promjene u zakonodavstvu Republike Hrvatske, a objedinjene su i one socijalne usluge za koje nam se, na temelju svakodnevnog rada, pokazalo da nisu dovoljno prepoznate ni među stručnjacima različitih profila, a niti među samim žrtvama. Ovo, treće izdanje Vodiča, nudi i jednu novost – ponukani trendom povećanja broja korisnica kojima hrvatski jezik nije materinji, odlučili smo najnoviji vodič proširiti inačicom na engleskom jeziku čineći ga na taj način dostupnijim većem broju korisnica/ika. Globalne migracije stanovništva, priljev stranih radnika i postojeće promjene politika zapošljavanja, kao i činjenica da smo svjetski prepoznata i frekventno posjećena turistička destinacija, samo su neki od uvjeta koji nas obvezuju da vlastite usluge približimo i učinimo dostupnima širem krugu korisnica/korisnika.

Našim korisnicama/korisnicima pružamo podršku i pomoć već od samog počinjenja kaznenog djela, kroz cijeli sudski postupak te nakon postupka, s ciljem umanjivanja dodatne traume i sekundarne viktimizacije žrtve.

Ukoliko ste žrtva ili svjedok kaznenog djela/prekršaja nasilja u obitelji, obratite nam se radnim danom od 8 do 16 sati, putem telefona: 020/311-625, e-maila: info@desa-dubrovnik.hr ili osobnim dolaskom u prostorije DEŠE u Lazaretima, Frana Supila 8, 20 000 Dubrovnik.

SADRŽAJ

DEŠA – Dubrovnik	7
Odjel za mentalno zdravlje ZZIZ DNŽ	7
Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja 116 006	7
Hrvatski zavod za socijalni rad – Županijska služba Dubrovačko-neretvanske županije	8
Obiteljski centar – Područna služba Dubrovačko - neretvanska.	8
FENIKS – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji	9
CARITAS Dubrovačke biskupije	9
Besplatna pravna pomoć.	10
SAVJETOVALIŠTE DEŠA – DUBROVNIK	11
Emocionalna podrška	11
Praktične i tehničke informacije	11
Pružanje odgovarajućih informacija žrtvama o dostupnim uslugama potpore i pravnim mjerama	11
Informacije o pravima	12
Pravno savjetovanje.	12
Psihološko savjetovanje.	12
Pratnja na sud, državno odvjetništvo i druge relevantne institucije: policija, područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad	12
DEŠA - Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja	13
TIJEK KAZNENOG POSTUPKA	14
Kaznena prijava	15
Postupanje državnog odvjetnika.	15
Dokazno ročište	15
Podizanje optužnice.	16
Pripremno ročište	16
Rasprava	16
Presuda.	17
Pravni lijekovi	17
PRAVA ŽRTAVA SVIH KAZNENIH DJELA	18
PRAVA DJECE ŽRTAVA KAZNENIH DJELA	25
PRAVA ŽRTAVA KAZNENIH DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I TRGOVANJA	

LJUDIMA	25
TKO JE SVJEDOK?	27
Tko je oslobođen obveze svjedočenja?	27
Opis postupka svjedočenja ukratko:	28
NASILJE U OBITELJI:	30
Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)	31
Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji	32
Prava žrtve obiteljskog nasilja prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji:	32
PREKRŠAJ NASILJA U OBITELJI:	33
KAZNENO DJELO NASILJA U OBITELJI	36
Zaštita žrtve kaznenog djela	37
SOCIJALNE USLUGE ZA ŽRTVE NASILJA OBITELJI	38
Socijalne usluge i socijalne naknade HZZSR.	38
Obiteljski centar, područna služba Dubrovačko – neretvanska	38
Odjel za mentalno zdravlje, Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije	39
Sklonište za žrtve nasilja na području Dubrovačko – neretvanske županije.	39
Stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji na nacionalnoj razini	40
Stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja na području grada Dubrovnika	42
DEŠA - Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja	43
LITERATURA:	46

Važni telefonski brojevi:

Jedinstveni broj za hitne službe:	112
Policija:	192
Vatrogasci:	193
Hitna medicinska pomoć:	194
Nacionalni pozivni centar:	116 006

KONTAKTI ZA PODRŠKU I POMOĆ

AKO STE ŽRTVA BILO KOJEG KAZNENOG DJELA ILI PREKRŠAJNOG DJELA NASILJA U OBITELJI, POMOĆ MOŽETE DOBITI I NA SLJEDEĆIM MJESTIMA:

DEŠA – Dubrovnik

Ako ste žrtva ili svjedok kaznenog djela ili prekršajnog djela nasilja u obitelji obratite nam se s punim povjerenjem. **Besplatno i anonimno** ćemo vam **pružiti emocionalnu podršku**. Pružit ćemo vam **informacije o pravima, pravni savjet, praktične i tehničke informacije te psihološko savjetovanje**. Naši korisnici mogu dobiti **pratnju „osobe od povjerenja“** i to na sud, policiju, državno odvjetništvo i zavod za socijalni rad i druge relevantne institucije. Pratit ćemo vas kroz cijeli sudski postupak. DEŠA pruža podršku i osobama koje **nisu prijavile kazneno djelo** te podršku **nakon završetka sudskog postupka**. Javite nam se telefonski na: 020/311-625;

e-mailom na: info@desa-dubrovnik.hr ili osobnim dolaskom u Lazarete, na adresu: Frana Supila 8, 20 000 Dubrovnik.

Odjel za mentalno zdravlje ZZJZ DNŽ

Psihološku i psihijatrijsku pomoć potražite **besplatno, anonimno i bez uputnice** na adresi Odjela za mentalno zdravlje koji se nalazi u sklopu Opće bolnice Dubrovnik. Adresa: Dr. A. Šercera 4 a p.p. 58.

Na broj telefona: 020/341-082; na e-mail adresu: mentalno.zdravlje@zzjzdnz.hr, prevencija.ovisnosti@zzjzdnz.hr

U sklopu Odjela za mentalno zdravlje ZZJZ DNŽ nalaze se: savjetovalište Metković te savjetovališta na otoku Korčuli: Korčula, Vela Luka i Blato te savjetovalište Orebić.

Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja 116 006

Ako ste žrtva ili svjedok kaznenih ili prekršajnih djela obratite se NPC-u na standardizirani europski broj: **116 006**

Linija je besplatna i anonimna. Dostupna je **24/7**, uključujući vikende, praznike i blagdane. Djelokrug Nacionalnog pozivnog centra obuhvaća: informiranje žrtava i svjedoka kaznenih djela i prekršaja o njihovim pravima, pružanje emocionalne podrške, upućivanje na relevantne organizacije civilnog društva i institucije, pružanje različitih praktičnih informacija te pomoć pri ispunjavanju obrazaca zahtjeva novčane naknade.

Hrvatski zavod za socijalni rad – Županijska služba Dubrovačko-neretvanske županije

Hrvatski zavod za socijalni rad je javna ustanova Republike Hrvatske u djelatnosti socijalne skrbi. Socijalna skrb je organizirana djelatnost čiji je cilj **pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama**, kao i osobama u **nepovoljnim osobnim i obiteljskim okolnostima**, koja uključuje prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, u svrhu unapređenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanje u društvo. Županijska služba DNŽ-e sa sjedištem u Dubrovniku obuhvaća područne urede Ploče, Metković, Korčula i Dubrovnik. Djelatnicima Zavoda se možete obratiti telefonski te putem e-mail adrese. Jedinstvena e-mail adresa Županijske službe: zs-dubrovackoneretvanska@hzsr.hr

Područni ured Dubrovnik nadležan je za područje grada Dubrovnika i općina Dubrovačko primorje, Janjina, Konavle, Mljet, Ston i Župa Dubrovačka.

Telefoni: 020/414-710 i 020/414-711; e-mail: korisnik018@socskrb.hr

Područni ured Ploče nadležan je za grad Ploče.

Telefon: 020/679-071; e-mail: korisnik112@socskrb.hr

Područni ured Metković nadležan je za područje gradova Metkovića i Opuzena i općina Kula Norinska, Pojezerje, Slivno i Zažablje.

Telefon: 020/690-999; e-mail: korisnik049@socskrb.hr

Područni ured Korčula nadležan je za područje grada Korčule i općina Blato, Lastovo, Lumbarada, Orebić, Smokvice, Trpanj i Vela Luka.

Telefon: 020/711-463; e-mail: korisnik038@socskrb.hr

Ako ste žrtva nasilja u obitelji, nasilje možete prijaviti područnim uredima Zavoda za socijalni rad. Područni uredi Zavoda dužni su reagirati po prijavi te prijavu proslijediti policiji i/ili državnom odvjetništvu.

Obiteljski centar – Područna služba Dubrovačko - neretvanska

Područna služba Dubrovačko-neretvanska obavlja poslove savjetodavnog i preventivnog rada pružajući na taj način stručnu potporu i pomoć djeci, mladima i obitelji. Djelatnicima Obiteljskog centra se možete obratiti na telefon: 020/447-558, mobilni telefon: 099/162-8796 te putem e-mail adrese: oc-dubrovnik@obiteljski.hr

FENIKS – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji

Djelatnost FENIKS-a se može podijeliti na:

- ✓ otkrivanje i prevencija zlostavljanja i zanemarivanja djece i mladih;
- ✓ pomaganje zlostavljanoj i zanemarenoj djeci;
- ✓ pružanje stručne pomoći članovima obitelji zlostavljane i zanemarene djece;
- ✓ savjetovalište za mlade, brak i obitelj;
- ✓ provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji;
- ✓ posredovanje prilikom rastave braka;
- ✓ preventivni programi za djecu, mlade i obitelj;
- ✓ obiteljska medijacija;
- ✓ osnivanje, organizacija i sudjelovanje u radu sigurne kuće za žrtve nasilja u obitelji;
- ✓ izdavanje tiskanih djela iz djelatnosti udruge;
- ✓ poticanje i osposobljavanje članova za izobrazbu;
- ✓ sudjelovanje u zajedničkim programima s drugim udrugama i organizacijama;
- ✓ organiziranje stručnih skupova, javnih tribina, seminara, predavanja, izložbi u svrhu promicanja nenasilnog načina rješavanja sukoba;
- ✓ suradnja sa znanstvenim institucijama, državnim tijelima i drugim organizacijama i tijelima lokalne samouprave, drugim udrugama i osobama čija je djelatnost zaštita djece i mladih i članova obitelji žrtava nasilja u obitelji.

Feniksu se možete obratiti putem e-mail adrese: mfeniks@gmail.com

CARITAS Dubrovačke biskupije

Djelatnost CARITAS-a se može podijeliti na **karitativni rad** te pružanje **socijalnih usluga**. **Karitativni rad** obuhvaća: materijalnu pomoć – podjela prehrambenih namirnica, higijenskih proizvoda, odjeće, obuće i namještaja; financijsku pomoć – jednokratna novčana pomoć, plaćanje raznih životnih troškova poput režija, stanarina, vrtića i produženog boravka u školi, plaćanje stipendija, školarina te pomoći u liječenju.

Socijalne usluge obuhvaćaju: usluge Obiteljskog savjetovališta i smještaja za žrtve nasilja u obitelji.

Obiteljsko savjetovalište pruža savjetodavnu pomoć pojedincima i obiteljima, a organizira po potrebi i fokus grupe te različite radionice.

Sklonište za žrtve nasilja u obitelji „Josipov dom“ od prosinca 2023. godine djeluje na trajnoj lokaciji u novoizgrađenom prostoru gdje se žrtvama nasilja osigurava smještaj te savjetovanje i psihosocijalna podrška. **CARITASU** se možete obratiti putem telefona: 020/612-240 i e-mail adrese: caritas@db.hr

Obiteljskom savjetovalištu se možete obratiti putem broja mobitela: 091/323-3905 i 091/323-3918 na e-mail adresu: os@db.hr

Besplatna pravna pomoć

Svrha besplatne pravne pomoći je ostvarenje jednakosti svih pred zakonom, osiguranje djelotvornog ostvarenja pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima, a ostvaruje se kao primarna ili sekundarna pravna pomoć. Pri odobravanju pravne pomoći u zakonom propisanim građanskim sudskim postupcima i upravnim postupcima, uzimaju se u obzir vrsta postupka za koji se pravna pomoć traži te imovno stanje podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva.

Sekundarna pravna pomoć odobrit će se iznimno bez utvrđivanja imovnog stanja ako je podnositelj zahtjeva žrtva kaznenog djela nasilja u postupku ostvarivanja prava na naknadu štete koja je nastala počinjenjem kaznenog djela. Kaznenim djelom nasilja prema Zakonu o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela smatra se:

- kazneno djelo počinjeno s namjerom uz primjenu sile ili povredom spolnog integriteta,
- kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom kojim je prouzročena smrt, teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja jedne ili više osoba, a propisano je Kaznenim zakonom kao teži oblik temeljnoga kaznenog djela počinjenog s namjerom.

Pravo na naknadu prema Zakonu o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela ima neposredna žrtva ako je pretrpjela teške tjelesne ozljede ili teško narušavanje zdravlja kao posljedicu kaznenog djela nasilja, a ako se kaznenim djelom nasilja prouzročila smrt neposredne žrtve, pravo na naknadu ima i posredna žrtva.

Zahtjev za odobravanje besplatne pravne pomoći podnosi se Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Informacije o zahtjevima, dokumentaciji i dr. možete dobiti na broj telefona: 020/351-206 ili na e-mail adresu: ivana.dedovic@dnz.hr

Besplatna pravna pomoć u okviru Dubrovačko-neretvanske županije, Upravni odjel za poslove Župana i Županijske skupštine.

Adresa: Vukovarska 16, 20000 Dubrovnik,

Telefon: 020/351-206,

E-mail: ivana.dedovic@dnz.hr

Web: www.dnz.hr

Izdvojeno mjesto rada:

Stjepana Radića 3, 20350 Metković,

Telefon: 020/681-922,

E-mail: lukica.provic@dnz.hr

SAVJETOVALIŠTE DEŠA – DUBROVNIK

Savjetovalište DEŠA – Dubrovnik u okviru svojih usluga pruža:

- Emocionalnu podršku
- Praktične i tehničke informacije
- Informacije o pravima
- Pravno savjetovanje
- Psihološko savjetovanje
- Pratnju na sud
- Pratnju na druge institucije (državno odvjetništvo, policiju, PU Hrvatskog zavoda za socijalni rad, itd.)
- Psihološke radionice
- Radionice osnaživanja žena u potrebi
- DEŠA - Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja

Emocionalna podrška

Kazneno djelo na žrtvu ne ostavlja samo fizičke i materijalne posljedice već i one psihičke. Promjene raspoloženja, promjene ponašanja, osjećaji straha, zabrinutosti i tjeskobe, teškoće u koncentraciji i uopće izvršavanju svakodnevnih obaveza samo su neke od posljedica kaznenog djela na mentalno zdravlje. Važno je reći da ih može doživjeti svaka zdrava osoba i da one nepovoljno utječu na kvalitetu života. Emocionalnom potporom nastojimo ublažiti neugodne emocije te umanjiti negativne posljedice kaznenog djela na psihičko zdravlje žrtve i pomoći joj da stekne osjećaj sigurnosti i prihvaćenosti. Takva podrška doprinosi kvaliteti iskaza u sudskom postupku i osigurava kontinuitet rasprave.

Praktične i tehničke informacije

Primjerice, kako izgleda sudnica i gdje sudionici u postupku sjede, kakvu ulogu ima djelatnik udruge koji ide sa žrtvom na sud u svojstvu pratnje, kako izgleda proces svjedočenja (pritom ne ulazimo u sadržaj iskaza) i druga pitanja.

Pružanje odgovarajućih informacija žrtvama o dostupnim uslugama potpore i pravnim mjerama

Za pružanje potpore i podrške žrtvama i svjedocima kaznenih djela i prekršaja nasilja u obitelji važna nam je suradnja s institucijama i organizacijama civilnog društva na području naše županije. Stoga, naše korisnike uvijek usmjeravamo na određene institucije i/ili organizacije civilnog društva, sukladno njihovim potrebama.

Informacije o pravima

Pružamo vam informacije o tome koja prava kao žrtva imate i kako ih ostvariti te vam pojašnjavamo eventualne nejasnoće u vezi s tim. U nastavku ove brošure navest ćemo osnovna prava koja žrtve mogu ostvariti prema različitim propisima.

Pravno savjetovanje

Prema zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 98/19) pravno savjetovanje je cjelovita uputa o načinu i mogućnostima rješavanja ostvarenja i/ili zaštite određenog prava korisnika.

Psihološko savjetovanje

Psihološko savjetovanje je oblik stručne pomoći u kojem psiholog - savjetovatelj, klijentu, odnosno korisniku usluge savjetovanja, pruža podršku u razumijevanju i rješavanju neke aktualne životne problematike. Riječ je o procesu u kojem vođenim razgovorom i unutar kontinuirano građenog odnosa povjerenja, savjetovatelj pomaže klijentu razvijati, jačati i unaprijediti vještine potrebne za suočavanje i nošenje s jednim ili više životnih problema koji mu trenutno ometaju funkcioniranje.

Psihološko savjetovanje, za razliku od psihoterapije, ne podrazumijeva sveobuhvatnu „rekonstrukciju“ klijentove ličnosti – ono ne ide duboko u prošla iskustva osobe niti podrazumijeva rad na mijenjanju trajnih obrazaca ponašanja za koja je moguće da su utjecala na aktualni problem. Imajući navedeno na umu, savjetovanje bi se moglo okarakterizirati kao kratkoročniji proces, mada broj susreta može varirati od jednog do više njih, ovisno o potrebama klijenta te dogovoru između savjetovatelja i klijenta.

Savjetovanje ne podrazumijeva davanje gotovih savjeta i rješenja. Naprotiv, oslanjajući se na stručna znanja i vještine, savjetovatelj pomaže klijentu da pronađe vlastita rješenja na trenutne probleme te ga ohrabruje na razmatranje specifičnih promjena ponašanja, kao i konkretnih akcija na putu uspješnijeg nošenja s problemom. Drugim riječima, psihološkim savjetovanjem nastojimo osnažiti pojedinca u preuzimanju odgovornosti za vlastiti život i pružiti mu podršku u ostvarivanju vlastitih potencijala.

Pratnja na sud, državno odvjetništvo i druge relevantne institucije: policija, područni uredi Hrvatskog zavoda za socijalni rad

Žrtva kaznenog djela ima pravo na osobu od povjerenja po njezinom izboru kroz cijeli postupak od prijave do pravomoćnog okončanja postupka, odnosno

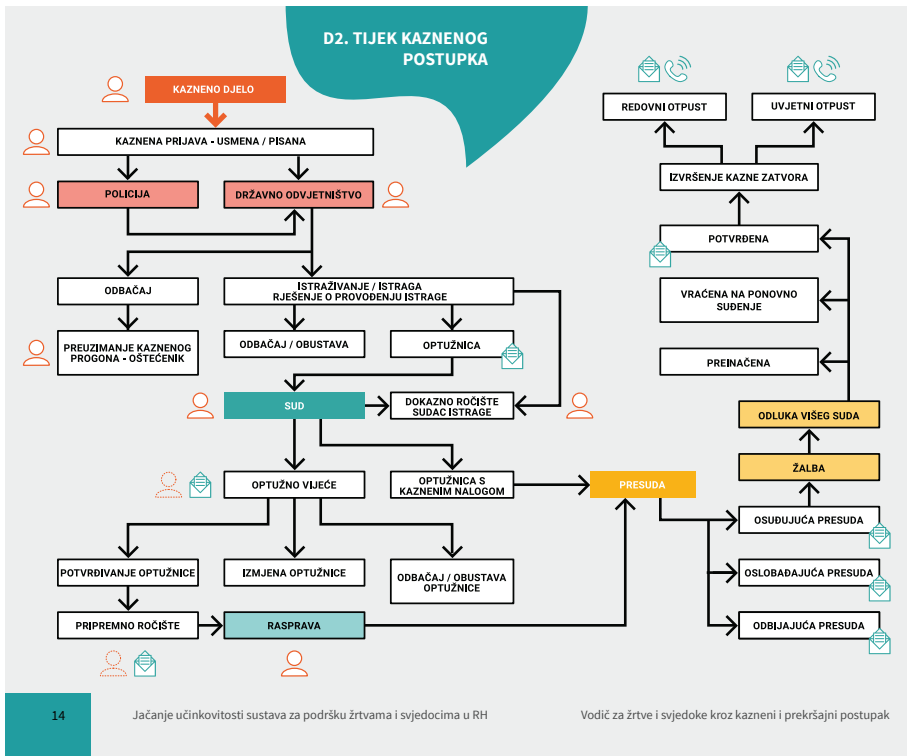
prilikom poduzimanje bilo koje radnje na sudu, državnom odvjetništvu, ili/i drugoj instituciji, osim u slučajevima kada to zakon ograničava. Osoba od povjerenja može biti žrtvi bliska druga osoba, majka, prijateljica ili stručne osobe (npr. iz službe za podršku žrtvama). Žrtvi se tijekom pratnje pruža emocionalna podrška te praktične i tehničke informacije.

Davanje iskaza na sudu može biti jako stresno za žrtvu jer ponovno mora prepričavati neugodni događaj. Ukoliko izrazite potrebu, pružit ćemo vam pratnju na sud, odnosno jedna od stručnih djelatnica ići će s vama na sud prilikom davanja iskaza kako bismo vam na taj način pružili emocionalnu podršku i olakšali proces svjedočenje

DEŠA - Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja

DEŠIN fond za podršku je uspostavljen u lipnju 2023. godine s namjerom pružanja financijske podrške ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja. Detaljnije informacije o DEŠINOM fondu nalaze se u nastavku vodiča u sklopu informacija o dostupnim socijalnim uslugama u zajednici.

TIJEK KAZNENOG POSTUPKA

*slika preuzeta sa web stranice Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

- ✓ **Žrtva kaznenog djela:** Fizička osoba koja je pretrpjela fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili bitnu povredu temeljnih prava i sloboda koji su izravna posljedica kaznenog djela. Žrtvom kaznenog djela smatraju se i bračni i izvanbračni drug, životni partner ili neformalni životni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt izravno prouzročena kaznenim djelom te osoba koju je ona na temelju zakona bila dužna uzdržavati.
- ✓ **Oštećenik:** fizička ili pravna osoba čije je kakvo osobno ili imovinsko pravo povrijeđeno ili ugroženo kaznenim djelom.
- ✓ **Svjedok:** Osoba koja može dati obavijest o kaznenom djelu ili prekršaju počinitelju i o drugim važnim okolnostima.
- ✓ **Osoba od povjerenja:** Zakonski zastupnik i druga poslovno sposobna osoba koju žrtva može izabrati da bude uz nju tijekom kaznenog postupka. Osoba od povjerenja ne može biti svjedok u kaznenom postupku.

Kaznena prijava

Ako je osoba bila žrtva kaznenog djela, svjedočila ili pak ima dojave ili informacije o počinjenju kaznenog djela, može podnijeti kaznenu prijavu. Štoviše, svatko je dužan prijaviti kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti. Kaznena prijava se podnosi policiji ili državnom odvjetništvu pisanim putem, usmeno ili na drugi način. Prijavu kaznenog djela koje se progoni po službenoj dužnosti policija odmah upućuje državnom odvjetništvu.

Postupanje državnog odvjetnika

Temeljna ovlast i glavna dužnost državnog odvjetnika je progon počinitelja kaznenih djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti. Nadalje, državni odvjetnik ovlašten je poduzimati potrebne radnje radi otkrivanja kaznenih djela i pronalaženja počinitelja. Državni odvjetnik dužan je odlučiti o kaznenoj prijavi u roku od šest mjeseci od upisa kaznene prijave u upisnik kaznenih prijava. Žrtva ima pravo po isteku dva mjeseca od podnošenja kaznene prijave zatražiti obavijest od državnog odvjetnika o poduzetim radnjama. Državni odvjetnik ima rok od trideset dana od dana zaprimljenog zahtjeva žrtvu obavijestiti o poduzetim radnjama (osim kada bi time ugrozio učinkovitost postupka).

Državni odvjetnik može odbaciti kaznenu prijavu (o čemu će izvijestiti žrtvu u roku od osam dana) ili provesti istraživanje ili istragu kako bi se moglo odlučiti hoće li se podignuti optužnica ili obustaviti postupak. Žrtva u ulozi oštećenika može državnom odvjetniku podnositi prijedloge da se istraga dopuni i druge prijedloge radi ostvarivanja prava propisanih zakonom. Istraga se mora završiti u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja o provođenju istrage (u opravdanim razlozima rok se može produžiti za još šest mjeseci te iznimno za još šest mjeseci). Ako je državni odvjetnik odbacio kaznenu prijavu, žrtva ima pravo u roku od osam dana preuzeti, odnosno nastaviti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika.

Dokazno ročište

Dokazno ročište provodi sudac istrage na prijedlog državnog odvjetnika, oštećenika kao tužitelja ili okrivljenika. Dokazno ročište će se provesti ako je potrebno ispitati svjedoka putem audio video uređaja, ako svjedok neće moći biti ispitan na raspravi, ako je svjedok izložen utjecaju koji dovodi u pitanje istinitost iskaza te u drugim slučajevima sukladno ZKP-u. **Prisutnost žrtve je obavezna na dokaznom ročištu.** Više u čl. 235. i 236. Zakona o kaznenom postupku.

Podizanje optužnice

Ako državni odvjetnik nije odbacio kaznenu prijavu već je proveo istragu, sljedeći je korak podizanje optužnice. Optužnica se podiže i za djela za koja se prema zakonu ne provodi istraga, ako prikupljeni podaci daju dovoljno osnova za podizanje optužnice. Državni odvjetnik dužan je u roku od mjesec dana od upisa završetka istrage ili istraživanja u upisnik kaznenih prijava podignuti optužnicu ili obustaviti istragu, odnosno odbaciti kaznenu prijavu (iz opravdanih razloga viši državni odvjetnik može ovaj rok produljiti za najviše dva mjeseca o čemu će žrtva biti obaviještena). Državni odvjetnik optužnicu dostavlja optužnom vijeću koje, ukoliko ustanovi da je optužnica osnovana, donosi rješenje o potvrđivanju optužnice. Prisustvo žrtve na optužnom vijeću nije obavezno, međutim ako mu prisustvuje, žrtva u ulozi oštećenika tom prilikom može upozoriti na dokaze o krivnji okrivljenika, obrazložiti svoj imovinskopravni zahtjev te predložiti privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva.

Više u čl. od 341. do 358. Zakona o kaznenom postupku.

Pripremno ročište

Svrha pripremnog ročišta je utvrditi što će ustvari biti predmet raspravljanja, dakle postaviti okvir za raspravu. Pripremno ročište nije javno, a mogu mu prisustvovati samo pozvane osobe.

Na pripremno ročište dolazak žrtve/oštećenika nije obavezan no ako dođe, predsjednik vijeća će ga poučiti u smislu članka 51. ZKP-a (predlaganje novih dokaza, podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva i privremenih mjera osiguranja). Ako oštećenik/žrtva nije prisutan, predsjednik vijeća će pročitati ranije podneseni zahtjev.

Rasprava

Rasprava je središnji dio postupka koji rezultira donošenjem presude. Rasprava je javna, osim u određenim slučajevima kao što je primjerice zaštita osobe mlađe od osamnaest godina, žrtve kaznenog djela protiv spolne slobode i drugim slučajevima propisanim Zakonom o kaznenom postupku. Tijekom rasprave u sudnici se mora poštovati red i ne smije se ometati rad suda. U suprotnom, osoba može biti kažnjena novčanom kaznom do 6.630,00 € te se također može naložiti udaljenje te osobe iz sudnice. Rasprava završava završnim govorom stranaka koji također može iznijeti i žrtva u svojstvu oštećenika.

Presuda

Presuda može biti osuđujuća, oslobađajuća ili pak odbijajuća (primjerice, kada sud za suđenje nije stvarno nadležan, postupak je vođen bez zahtjeva ovlaštenog tužitelja i u drugim slučajevima propisanim ZKP-om). Objava presude je javna. Ako je javnost na raspravi bila isključena, izreka presude uvijek će se pročitati u javnom zasjedanju. Vijeće će odlučiti hoće li isključiti javnost pri objavi cjeline ili dijela razloga presude. Nakon objave presude predsjednik vijeća iznijet će ukratko razloge presude te će poučiti stranke o pravu na žalbu. Presuda se strankama također dostavlja u pisanom obliku.

Pravni lijekovi

Pravni lijekovi mogu biti redoviti ili izvanredni. Redoviti pravni lijekovi u kaznenom postupku su žalba na prvostupanjsku presudu, žalba na drugostupanjsku presudu te žalba protiv rješenja. Izvanredni pravni lijekovi su obnova kaznenog postupka, zahtjev za zaštitu zakonitosti, zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude te u određenim okolnostima revizija.

PRAVA ŽRTAVA SVIH KAZNENIH DJELA

1. Pravo na lako dostupan, povjerljiv i besplatan pristup službama za potporu žrtvama kaznenih djela, odmah nakon počinjenja kaznenog djela i onoliko dugo koliko je potrebno

Žrtva kaznenog djela ima pravo na pristup službama za podršku **prije prijave** kaznenog djela, **tijekom prijave** i kroz **čitavo vrijeme** trajanja kaznenog postupka. Žrtva također ima pravo pristupa službama za podršku i **u slučaju neprijavlivanja kaznenog djela**.

2. Pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama kaznenih djela u skladu sa zakonom

Kako bi se ublažile posljedice kaznenih djela i olakšalo nošenje s prolaskom kroz kazneni postupak službe za potporu žrtvama nude niz različitih usluga, od kojih najčešće pružanje emocionalne podrške, pružanje praktičnih i tehničkih informacija, pružanje informacija o pravima, psihološko i pravno savjetovanje, usluge pratnje u ulozi osobe od povjerenja, itd.

3. Pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde

Nadležna tijela (policija, državno odvjetništvo i sud) dužna su osigurati primjerenu zaštitu svima onima koji se osjećaju ugroženo, kojima netko prijeti ili ih zastrašuje. Važno je takva ponašanja pravovremeno prijaviti nadležnim tijelima kako bi oni mogli poduzeti mjere iz svoje nadležnosti – sukladno zakonu odrediti istražni zatvor ili odrediti različite mjere, npr. mjeru zabrane uhođenja ili uznemiravanja, zabranu uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom, zabranu približavanja, udaljenje iz doma itd.

4. Pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka

Nadležna tijela prema žrtvama kaznenog djela moraju postupati obzirno, moraju zaštititi žrtvu tijekom ispitivanja, ne dopuštati zakonom nedopuštena pitanja i voditi računa o privatnosti žrtve.

5. Pravo da bude saslušana bez neopravdane odgode nakon podnošenja kaznene prijave te da se daljnja saslušanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe kaznenog postupka

Nakon kaznene prijave, žrtva prolazi prvo ispitivanje, najčešće na policiji što **ne predstavlja službenu radnju ispitivanja** i ne može se upotrijebiti kao **dokaz u kaznenom postupku**. Prvo ispitivanje je prilika policiji da prikupi što više informacija ali i da, po potrebi, osigura zaštitu žrtve. Nakon toga, žrtvu u pravilu, ispituje državni

odvjetnik (ili istražitelj po nalogu državnog odvjetnika), a kada postupak dođe do suda ispituje je sudac/sutkinja.

6. Pravo na pratnju osobe od povjerenja, po njezinom izboru, pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje, od prijave žrtve do pravomoćnog okončanja kaznenog postupka

Osoba od povjerenja je zakonski zastupnik ili druga poslovno sposobna osoba **po izboru žrtve**, osim ako je ta osoba predložena ili pozvana u svojstvu svjedoka u tom istom postupku. Osoba od povjerenja može biti žrtvi **bliska osoba** (majka, prijateljica) ili **stručna osoba** (npr. netko iz službi za podršku žrtvama). Njezina uloga je pružanje emocionalne podrške, praktičnih i tehničkih informacija te podrške tijekom iskazivanja. Osoba od povjerenja može žrtvu pratiti kroz cijeli kazneni postupak, od prijave do pravomoćnog okončanja. Osim pratnje na **sud**, osoba od povjerenja može biti uz žrtvu i na **policiji i državnom odvjetništvu**.

7. Pravo da se medicinski zahvati prema žrtvi poduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužni za potrebe kaznenog postupka

Žrtva ima pravo da se medicinski zahvati, koji uključuju medicinske preglede i druge vrste vještačenja ograniče na najmanju moguću mjeru i da se provode samo utoliko ukoliko se dokazi potrebni za kazneni postupak ne mogu pribaviti na drugi način i samo ako se mogu poduzeti bez štete za zdravlje žrtve.

8. Pravo podnijeti prijedlog za progon i privatnu tužbu sukladno odredbama Kaznenog zakona, pravo sudjelovati u kaznenom postupku kao oštećenik, pravo biti obaviještena o odbacivanju kaznene prijave i odustajanju državnog odvjetnika od kaznenog progona te pravo preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika

Kazneni postupak može se pokrenuti po službenoj dužnosti, po prijedlogu ili privatnom tužbom. Za većinu kaznenih djela propisano je da se postupak pokreće po službenoj dužnosti. U takvim slučajevima nadležna tijela dužna su poduzeti zakonom propisane radnje čim prime saznanje o sumnji da je kazneno djelo počinjeno i postupak se pokreće neovisno o volji žrtve.

Za određena kaznena djela odluka o progonu počinitelja je na žrtvi što podrazumijeva da žrtve prvo moraju podnijeti prijedlog državnom odvjetniku koji tada postupa po službenoj dužnosti. Prijedlog za progon podnosi se pisanim putem, telefonski ili osobnim dolaskom pri čemu je važno naglasiti da sadržaj prijedloga nije zakonom propisan, ali je važno u prijedlogu dati sve potrebne informacije državnom odvjetniku.

Za određena kaznena djela (neke oblike tjelesne ozljede, prijetnje i prisile, za neke oblike kaznenih djela protiv imovine i za kaznena djela protiv časti i ugleda) državni odvjetnik ne može pokrenuti kazneni postupak, niti sudjelovati u istom,

nego žrtva može privatnom tužbom pokrenuti postupak i progoniti počinitelja kao tužitelj u slučaju.

Žrtva može odlučiti želi li u kaznenom postupku sudjelovati kao **oštećenik** što podrazumijeva mogućnost **aktivnog sudjelovanja** u kaznenom postupku (upozoravati na činjenice i predlagati dokaze, prisustvovati dokaznom ročištu, prisustvovati raspravi i sudjelovati u dokaznom postupku, iznijeti završni govor, izvršiti uvid u spis predmeta, itd.). Kako bi se mogla koristiti prethodno navedenim pravima i mogućnostima žrtva se mora izjasniti policiji, državnom odvjetništvu ili sudu da želi preuzeti ulogu oštećenika. Državni odvjetnik dužan je obavijestiti žrtvu o tome da je odbacio kaznenu prijavu ili odustao od kaznenog progona, a u tom slučaju žrtva može preuzeti kazneni progon. Rok za preuzimanje kaznenog progona je osam dana od primitka obavijesti državnog odvjetnika da je odustao od kaznenog progona. Ako se žrtva odluči za preuzimanje kaznenog progona, ona ujedno preuzima aktivnu ulogu u postupku, mora predlagati dokaze, zastupati optužbu i snositi financijske troškove postupka.

9. Pravo na obavijest od državnog odvjetnika o poduzetim radnjama povodom njezine prijave i podnošenje pritužbe višem državnom odvjetniku

Žrtva ima pravo na informaciju o statusu svojeg predmeta. Nakon isteka **dva mjeseca** od prijave kaznenog djela žrtva može zatražiti informacije od državnog odvjetništva o radnjama koje su poduzete po prijavi. Ako izostane odgovor državnog odvjetništva ili žrtva nije zadovoljna postojećim odgovorom i pridruženim radnjama, u roku od **trideset dana** može uložiti prigovor višem državnom odvjetništvu.

10. Pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njena sigurnost ili sigurnost žrtvi bliskih osoba

Svi sudionici/sudionice u postupku dužni su čuvati tajnost svih podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti sigurnost žrtve i njoj bliskih osoba. Policijska postupanja također prati upozorenje svima koji sudjeluju u izvidima i kriminalističkim istraživanjima na obvezu čuvanja svih činjenica, uključujući i osobne podatke.

11. Pravo da bez nepotrebne odgode bude obaviještena o puštanju uhićenika na slobodu, ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite, osim u slučaju odricanja žrtve od navedenog prava

Žrtva kaznenog djela ima pravo na informaciju o puštanju uhićenika na slobodu, ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite. Žrtva će o navedenim okolnostima biti obaviještena, **osim u slučaju ako se odrekla tog prava.**

12. Pravo da bude obaviještena o svakoj odluci kojom se pravomoćno okončava kazneni postupak, osim u slučaju odricanja žrtve od navedenog prava

Odbačaj kaznene prijave, obustava postupka i pravomoćna presuda predstavljaju moguće ishode kaznenog postupka. Žrtva kaznenog djela ima pravo primiti obavijest o svakoj pravomoćnoj odluci kojom se okončava kazneni postupak. Žrtva obavijest prima ili od državnog odvjetništva (faza istrage) ili od suda (faza sudskog postupka). Žrtva se **može odreći** ovog prava što podrazumijeva da neće primiti navedenu odluku.

13. Pravo predložiti da bude ispitana putem audio-video uređaja

Žrtve svih kaznenih djela mogu predložiti da budu ispitane putem audio video uređaja. Korištenje audio video uređaja daje mogućnost žrtvi da ne stupi u izravni u kontakt s okrivljenikom te također priliku da se ispitivanje snimi i da se snimka kasnije koristi kao dokaz u kaznenom postupku. Postojanje snimke smanjuje vjerojatnost da će se žrtva morati ponovno ispitivati (faza rasprave), osim u slučajevima kada je to prijeko potrebno. Korištenje audio-video uređaja tijekom ispitivanja podrazumijeva da se žrtva nalazi u **zasebnoj prostoriji**, da uz nju mogu biti stručna suradnica/suradnik sa suda i/ili osoba od povjerenja. Žrtva **ne dolazi u kontakt** s okrivljenikom, odgovara na pitanja koje joj preko uređaja postavljaju osobe iz sudnice. Okrivljenik ne može izravno žrtvi postavljati pitanja, već se pitanja postavljaju isključivo preko suca/sutkinje.

14. Druga prava propisana zakonom

Osim prethodno navedenih prava žrtva može ostvariti i druga prava propisana Zakonom o kaznenom postupku. To su npr. pravo na tumača, pravo služiti se svojim jezikom, uključujući i znakovni jezik gluhih i slijepih, pravo na uvid u spis predmeta i pravo na dobivanje potvrde da je podnesena kaznena prijava.

15. Pravo žrtve na stručnu pomoć savjetnika na teret proračunskih sredstava pri podnošenju imovinskopravnog zahtjeva

Ako je riječ o kaznenom djelu za koje je propisana kazna zatvora **teža od pet godina** i ako žrtva trpi **teže posljedice** kaznenog djela, ima pravo na stručnu pomoć savjetnika na teret proračunskih sredstava pri podnošenju **imovinskopravnog zahtjeva**. U tom slučaju žrtva može pisanim ili usmenim putem podnijeti sudu (sucu/sutkinji) **zahtjev** i dodijelit će joj pomoć u podnošenju imovinskopravnog zahtjeva.

16. Pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna sukladno Zakonu o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela

Žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom na teritoriju RH nakon 1. srpnja 2013. godine, a koja je pretrpjela teške tjelesne ozljede ili teško narušavanje zdravlja kao posljedicu kaznenog djela nasilja (kazneno djelo koje je prema

Kaznenom zakonu propisano kao teži oblik temeljnog kaznenog djela počinjenog s namjerom) ima pravo na novčanu naknadu iz sredstava državnog proračuna u skladu sa Zakonom o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (NN 80/08, 27/11).

Važno je napomenuti kako osim **neposredne žrtve**, naknadu može potraživati i **posredna žrtva** (u slučaju smrti neposredne žrtve) a u tu kategoriju prema zakonu ulazi bračni drug, izvanbračni drug, dijete, roditelj, posvojitelj, posvojenik, maćeha, očuh, pastorka neposredne žrtve i osoba s kojom je neposredna žrtva živjela u istospolnoj zajednici.

Da bi žrtva ostvarila pravo na novčanu naknadu moraju biti ostvareni sljedeći uvjeti:

- Mora biti riječ o kaznenom djelu s elementima nasilja
- Kazneno djelo mora biti počinjeno s namjerom
- Kazneno djelo mora biti počinjeno na teritoriju RH nakon 1.7.2013.
- Žrtva mora biti državljanin Republike Hrvatske odnosno državljanin države članice Europske unije ili mora imati prebivalište na njezinu teritoriju
- Nužno je da je žrtva pretrpjela teške tjelesne ozljede ili teško narušavanje zdravlja kao posljedicu kaznenog djela
- Kazneno djelo mora biti prijavljeno policiji ili državnom odvjetništvu, neovisno o tome je li počinitelj poznat
- Žrtva mora podnijeti pisani zahtjev na službenom obrascu i priložiti potrebnu dokumentaciju

Postoje četiri vrste novčane naknade koju osoba može potraživati:

- Naknada troškova zdravstvene zaštite u visini vrijednosti zdravstvenog standarda koja se može ostvariti samo ako osoba nije korisnik obaveznog zdravstvenog osiguranja.
- Naknada za izgubljenu zaradu do najviše 4.6456,30 EUR.
- Naknada zbog gubitka uzdržavanja na koju ima pravo posredna žrtva koju je neposredna preminula žrtva uzdržavala, a koja se priznaje u iznosu do najviše 9.290,60 EUR.
- Naknada za pogrebne troškove u iznosu najviše do 663,61 EUR, a na koju pravo ima osoba koja ih je platila.

Rok za podnošenje zahtjeva **Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije** je šest mjeseci od dana počinjenja kaznenog djela, a može se podnijeti i kasnije ako žrtva iz opravdanih razloga nije mogla zahtjev podnijeti u navedenom roku – najkasnije u roku od **tri mjeseca** od dana kad su prestali opravdani razlozi. Ukoliko je prošlo **tri godine** od počinjenja kaznenog djela zahtjev se više ne može podnijeti.

U slučaju da je osoba maloljetnik ili je osoba lišena poslovne sposobnosti, a njezin zakonski skrbnik nije podnio zahtjev u redovnom roku od šest mjeseci od dana počinjena kaznenog djela, rok od šest mjeseci počinje treći:

- od dana kad osoba navrší 18 godina
- od dana kad je po nastupanju punoljetnosti žrtve pokrenut kazneni postupak ili
- od dana kada je osobi vraćena poslovna sposobnost

Obrazac zahtjeva je dostupan na sljedećoj poveznici:

<https://mpudt.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/%C5%BDrtve%20i%20svjedoci/Obrazac%20zahtjeva%20za%20novcanu%20naknadu%20zrtvama%20kaznenih%20djela.pdf>

Također isti obrazac dostupan je i u svakoj policijskoj postaji, državnom odvjetništvu, sudovima, te na službenim stranicama Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

Važno je znati!

Imovinskopravnim zahtjevom oštećenik potražuje naknadu štete **od počinitelja**.

Zahtjevom za ostvarivanje novčane naknade neposredna ili posredna žrtva kaznenog djela nasilja počinjenog s namjerom ima pravo potraživati naknadu iz **sredstava državnog proračuna u skladu sa Zakonom o novčanoj naknadi žrtvama kaznenog djela**.

Smatrate li da prema navedenim uvjetima ostvarujete pravo na novčanu naknadu i želite je potraživati, obratite se DEŠI s punim povjerenjem i mi ćemo vam pomoći u ispunjavanju obrasca i podnošenju zahtjeva za ostvarivanjem novčane naknade.

17. Pravo žrtve na informaciju o pravima

Sud, državno odvjetništvo, istražitelj i policija dužni su već pri poduzimanju prve radnje žrtvu na njoj razumljiv način obavijestiti o njezinim pravima te se također uvjeriti da je žrtva prenesenu informaciju o pravima razumjela.

Kada je riječ o pravima obavješćavanja o puštanju uhićenika na slobodu, ukidanju pritvora ili istražnog zatvora, bijegu okrivljenika i otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora te mjerama koje su poduzete radi njezine zaštite i pravu da bude obaviještena o svakoj odluci kojom se pravomoćno okončava kazneni postupak, nadležna tijela dužna su **izjavu žrtve** želi li koristiti navedena prava **unijeti u pouku** o pravima ili zapisnik te poučiti žrtvu da tu izjavu **može** uvijek tijekom postupka **izmijeniti**.

18. Prava oštećenika:

Žrtva ima pravo izjasniti se policiji, državnom odvjetništvu ili sudu da će u kaznenom postupku sudjelovati kao oštećenik. Oštećenik nije svaka žrtva već **samo ona žrtva koja želi aktivno sudjelovati u kaznenom postupku** u cilju promicanja vlastitih procesnih interesa.

Nadležna tijela dužna su na razumljiv način informirati žrtvu o značenju sudjelovanja u ulozi oštećenika i unijeti u zapisnik izjavu žrtve želi li sudjelovati u postupku u navedenom svojstvu. Odluči li se u postupku sudjelovati u ulozi oštećenika žrtva ostvaruje neka dodatna procesna prava:

1. Služiti se vlastitim jezikom (ako osoba ne govori ili ne razumije hrvatski jezik; ima se pravo služiti znakovnim jezikom gluhih ili gluhoslijepih, ima pravo i na pomoć tumača, odnosno prevoditelja ili tumača znakovnog jezika ako je riječ o gluhom ili gluhoslijepom oštećeniku)
2. Podnijeti prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva te privremenih mjera osiguranja
3. Na opunomoćenika (na vlastiti trošak)
4. Upozoravati na činjenice i predlagati dokaze
5. Prisustvovati dokaznom ročištu
6. Prisustvovati raspravi i sudjelovati u dokaznom postupku te iznijeti završni govor
7. Izvršiti uvid u spis predmeta (nakon što je ispitan)
8. Zatražiti obavijest od državnog odvjetnika o poduzetim radnjama povodom njegove prijave te podnijeti pritužbu višemu državnom odvjetniku
9. Podnijeti žalbu u slučajevima predviđenima Zakonom o kaznenom postupku
10. Zatražiti povrat u prijašnje stanje
11. Biti obaviješten o tijeku i ishodu postupka
12. Podnijeti prijedlog za progon ili privatnu tužbu
13. Preuzeti kazneni progon umjesto državnog odvjetnika

Pravo oštećenika koje posebno ističemo je podnošenje prijedloga za ostvarivanje **imovinskopravnog zahtjeva** i to najkasnije do završetka dokaznog postupka (glavne rasprave).

Imovinskopravni zahtjevom oštećenik može zatražiti naknadu štete od počinitelja, povrat stvari ili poništenje pravnog posla.

Ako je oštećenik podnio zahtjev tijekom kaznenog postupka, pretpostavka za njegovo prihvaćanje je da sud okrivljenika proglasi krivim.

Često se dogodi da sud uputi oštećenika da naknadu štete potražuje u parničnom postupku. Ako je počinitelj u kaznenom postupku pravomoćno osuđen za kazneno djelo, žrtva nasilja može podnijeti zahtjev za besplatnu pravnu pomoć u parničnom postupku za naknadu štete od počinitelja *i to neovisno o imovinskom stanju*.

PRAVA DJECE ŽRTAVA KAZNENIH DJELA

Djeca žrtve kaznenih djela, osim prethodno navedenih prava, imaju i sljedeća prava:

1. Pravo na opunomoćenika na teret proračunskih sredstava

Dijete žrtva bilo kojeg kaznenog djela ima pravo na besplatnu pomoć opunomoćenika kojeg će mu postaviti sud.

2. Pravo na tajnost osobnih podataka

Svi sudionici/sudionice kaznenog postupka moraju voditi računa da dijete žrtva ima pravo na tajnost osobnih podataka te ne smiju ni na koji način otkriti djetetove osobne podatke koji bi mogli razotkriti njegov identitet.

3. Pravo na isključenje javnosti

Dijete žrtva ima pravo na isključenje javnosti što podrazumijeva da je zadatak suda isključiti javnost s cjelokupne rasprave ili nekog njezinog djela kako bi se zaštitila prava djeteta.

PRAVA ŽRTAVA KAZNENIH DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I TRGOVANJA LJUDIMA

1. Pravo da prije ispitivanja razgovara sa savjetnikom na teret proračunskih sredstava

Navedeno pravo ostvaruje se tako da već po zaprimanju poziva na ispitivanje, žrtva zatraži od državnog odvjetništva ili suda da joj dodijele savjetnika. Razgovor sa savjetnikom je **besplatan**.

2. Pravo na opunomoćenika na teret proračunskih sredstava

Žrtve kaznenih djela protiv spolne slobode i trgovanja ljudima imaju pravo na besplatnu pomoć opunomoćenika. Riječ je o **odvjetniku** koji **zastupa** žrtvu na sudu, pomaže u ostvarivanju njezinih prava, kao i oko svih pravnih pitanja tijekom postupka.

3. Pravo žrtve da je u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola, te da je, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ista ta osoba

Žrtva može zatražiti da je na policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola. Pokaže li se potreba za dodatnim ispitivanjem na policiji ili državnom odvjetništvu, žrtva ima pravo da je ispituje ista osoba koja ju je i prije ispitivala.

4. Pravo na uskratu odgovora na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve.

Žrtva ima pravo uskratiti odgovor na ona pitanja koja **nisu** izravno **povezana** s kaznenim djelom i koja su strogo **osobne naravi** (osim ako je odgovor povezan s kaznenim djelom i važan za dokazivanje krivnje počinitelja).

5. Pravo biti ispitana putem audio video uređaja, osim ako žrtva zahtijeva da bude nazočna u sudnici tijekom davanja iskaza

Za žrtve kaznenih djela protiv spolne slobode i trgovanja ljudima **predviđen** je način ispitivanja putem audio video-uređaja, dok žrtve ostalih kaznenih djela takav oblik ispitivanja moraju predložiti, a konačna odluka o načinu ispitivanja ovisi o procjeni suda. Žrtve kaznenih djela protiv spolne slobode i trgovanja ljudima mogu odlučiti da **ne žele iskazivati** u odvojenoj prostoriji putem audio-video uređaja.

6. Pravo na tajnost osobnih podataka

Svi sudionici kaznenog postupka dužni su voditi računa o navedenom pravu i ne smiju nikome otkriti osobne podatke žrtve, niti na bilo koji drugi način razotkriti njezin identitet.

7. Pravo na isključenje javnosti s rasprave

Navedeno pravo podrazumijeva da je sud dužan isključiti javnost s cijele rasprave ili njezina dijela s ciljem zaštite žrtve, njezine privatnosti i interesa.

POJEDINAČNA PROCJENA:

Prema Zakonu o kaznenom postupku (NN 70/17), tijelo koje provodi ispitivanje će u suradnji s tijelima, organizacijama ili ustanovama za pomoć i podršku žrtvama kaznenih djela provesti pojedinačnu procjenu žrtve. Pojedinačna procjena se **provodi prije ispitivanja**.

Ona uključuje utvrđivanje postojanja potrebe za primjenom posebnih mjera zaštite u odnosu na žrtvu, sukladno osobnim značajkama žrtve i postoje li rizici i/ili strah od nanošenja štete.

Ukoliko je žrtva kaznenog djela djeteta, pretpostavit će se da postoji potreba za primjenom posebnih mjera zaštite.

Pojedinačnu procjenu žrtve **provode policijski službenici, državni odvjetnici i suci. Organizacije civilnog društva** koje pružaju podršku žrtvama i svjedocima ne mogu provesti pojedinačnu procjenu žrtve, ali **mogu dati svoju preporuku temeljem rada sa žrtvom** koju tijelo koje provodi procjenu može razmotriti.

Ako se pojedinačnom procjenom potreba žrtve zaključi da postoji rizik od nanošenja štete i/ili ponovne traumatizacije žrtve, predložit će se i/ili provesti odgovarajuće posebne mjere zaštite žrtve koje obuhvaćaju:

- prije ispitivanja razgovarati sa savjetnikom na teret proračunskih sredstava
- da je u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da je, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ta ista osoba
- uskratiti odgovor na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život žrtve
- zahtijevati da bude ispitana putem audio-video uređaja
- na tajnost osobnih podataka
- zahtijevati isključenje javnosti s rasprave

Prilikom provedbe pojedinačne procjene koja se odnosi na žrtve nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama, posebno će se uzeti u obzir rizični čimbenici za ponavljanje nasilja, kao i rezultati prethodne procjene potreba žrtve.

TKO JE SVJEDOK?

Iskaz svjedoka je iznimno bitan dio kaznenog postupke te može biti od značaja u postupku donošenja sudske odluke. Kao svjedoci pozivaju se osobe za koje je vjerojatno da mogu dati obavijesti o kaznenom djelu, počinitelju i o drugim važnim okolnostima. Osim pod određenim okolnostima, svjedočenje je obavezno i svjedok koji se ne odazove na svjedočenje, bit će prisilno doveden, a ukoliko odbije dati iskaz, može biti kažnjen novčanom kaznom i do 6.630,00 eura ili zatvorskom kaznom.

Tko je oslobođen obveze svjedočenja?

- ✓ Osoba s kojom je okrivljenik u braku ili izvanbračnoj zajednici,
- ✓ Srodnici okrivljenika u ravnoj lozi, rođaci u pobočnoj lozi do trećega stupnja zaključno te srodnici po tazbini do drugoga stupnja zaključno,
- ✓ Posvojenik i posvojitelj okrivljenika,
- ✓ Javni bilježnici, porezni savjetnici, u okviru zakonske obveze čuvanja tajne (ne mogu uskratiti iskaz ako postoji zakonska osnova po kojoj su oslobođeni dužnosti čuvanja tajne)
- ✓ Odvjetnici, liječnici, zubari, psiholozi, probacijski službenici i socijalni radnici o onome što su u obavljanju svoga zanimanja saznali od okrivljenika (ne mogu uskratiti iskaz ako postoji zakonska osnova po kojoj su oslobođeni dužnosti čuvanja tajne)

- ✓ Novinari i urednici u sredstvima javnog priopćavanja o izvorima obavijesti i podataka za koje su saznali u obavljanju svoga zanimanja i koji su uporabljeni prilikom uređivanja sredstava javnog priopćavanja, osim u postupku zbog kaznenih djela protiv časti i ugleda počinjenih putem sredstava javnog priopćavanja i u slučaju propisanom posebnim zakonom ne mogu uskratiti iskaz ako postoji zakonska osnova po kojoj su oslobođeni dužnosti čuvanja tajne.
- ✓ U određenim uvjetima i osoba na koju je prenesena imovinska korist o načinu stjecanja imovinske koristi

Sve gore navedene osobe, osim branitelja optuženika, ne mogu uskratiti iskaz ako se radi o kaznenom djelu kaznenopravne zaštite djece.

Opis postupka svjedočenja ukratko:

Prije svega, dobit ćete poziv za svjedočenje na raspravi sa svim detaljima i obavijesti kada i gdje ste se dužni odazvati pozivu. Prije davanja iskaza svi pozvani svjedoci ulaze u sudnicu kako bi se utvrdila njihova nazočnost nakon čega jedan svjedok ostaje u sudnici, a ostali je napuste. Svjedoci se ispituju svaki zasebno i bez ostalih svjedoka.

Na početku davanja iskaza bit će vam postavljena pitanja vezana za osobne podatke (zanimanje, adresa, mjesto rođenja i slično, ali i odnos sa žrtvom, okrivljenikom i oštećenikom). Zatim će vas se upozoriti da ste dužni govoriti istinu, da ne smijete ništa prešutjeti i da je davanje lažnog iskaza kazneno djelo. Nakon toga, pitat će vas se da iznesete sve što vam je o tom predmetu poznato i otkud vam je poznato. Potom će vas se pitati dodatna pitanja radi provjere, dopune i razjašnjenja. Inače, pored predsjednika suda, odnosno suca pojedinca, pitanja vam mogu postaviti članovi vijeća, državni odvjetnik, branitelj okrivljenika (prvo će vas ispitati ona strana koja vas je predložila), kao i okrivljenik. Trebate biti spremni da će pitanja biti dosta detaljna, međutim sudac neće dopustiti uvredljiva, sugestivna ili provokativna pitanja.

Svjedok nije obavezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili bliskog srodnika kaznenom progonu, teškoj sramoti ili materijalnoj šteti.

Svjedok ima pravo izraziti nelagodu sudskom vijeću prilikom davanja iskaza pred javnosti ili okrivljenikom.

Ukoliko se ne sjećate što se prethodno iskazivali, slobodni ste to reći sucu koji će vam pročitati vaš prethodni iskaz i pitati vas ostajete li pri tome. Također, ako sada iskazujete drukčije, pročitat će vam se ranije dati iskaz i pitati vas zašto sada iskazujete drukčije. **Nakon što se završili sa svjedočenjem, imate pravo potraživati putni trošak.**

Pod određenim okolnostima, **svjedok može biti ispitan putem audio-video uređaja**, sukladno Zakonu o kaznenom postupku. Također, svjedoka koji se zbog starosti, zdravstvenog stanja ili invaliditeta ne može odazvati pozivu, može se ispitati u svom stanu ili prostoru u kojem boravi. Tom prilikom se također može koristiti audio-video uređaj. To vrijedi i u situaciji kada je kazneno djelo počinjeno u obitelji, ali samo na zahtjev te osobe. Putem audio-video uređaja može se kao svjedoka ispitati i žrtve kaznenog djela protiv spolne slobode i kaznenog djela trgovanja ljudima. Kada se radi o situaciji da se dijete našlo u situaciji svjedoka, ispitivanje putem audio-video uređaja će se provesti obvezno ukoliko je dijete mlađe od 16 godina, dok se za starije maloljetnik (16-18 godina) vrši procjena o potrebi provođenja ovakvog načina ispitivanja.

*Dobro je znati: prema čl. 438. Zakona o kaznenom postupku sudsko vijeće može iznimno odlučiti da se **optuženik privremeno udalji iz sudnice ako suoptuženik ili svjedok odbija dati iskaz u njegovoj prisutnosti ili ako okolnosti pokazuju da u njegovoj prisutnosti neće govoriti istinu**. Nakon povratka optuženika u zasjedanje, pročitat će mu se iskaz suoptuženika, odnosno svjedoka. Optuženik ima pravo postavljati pitanja suoptuženiku, odnosno svjedoku. Po prijedlogu stranaka sud može obaviti i suočavanje.*

Ako ste dobili sudski poziv za svjedočenje, obratite se DEŠI i pružit ćemo vam informacije o tome kako izgleda svjedočenje kao i informacije vezane za vaša prava kao svjedoka. Također, ići ćemo s vama na sud kao pratnja kako bi vam dodatno olakšali proces svjedočenja.

NASILJE U OBITELJI:

Nasilje u obitelji predstavlja ozbiljan društveni problem. Vrlo često se na njega gledalo, a takav se pristup u društvenoj svijesti zadržao i do danas, kao na privatni problem koji se „događa u četiri zida“, odnosno kao na problem koji se tiče isključivo članova obitelji koji su njime pogođeni. Skloni smo obitelj doživljavati kao mjesto sigurnosti, mira, zajedništva, bliskosti, topline i zaštite te nam je teško i uznemiravajuće misliti o obitelji kao izvoru prijetnje i ugroze. Nažalost, za neke obitelji, upravo je navedeno bolna realnost koju svakodnevno proživljavaju.

Nasilje u obitelji predstavlja skup ponašanja čiji je cilj kontrola nad članovima obiteljske zajednice, uporabom sile, zastrašivanja i manipuliranja (Ajduković i Ajduković, 2010.). Pod nasiljem u obitelji podrazumijevamo **svaki oblik tjelesnog, psihičkog, seksualnog i ekonomskog nasilja**, pri čemu je namjera nasilnika navedenim postupcima uspostaviti moć i kontrolu nad žrtvom. Iako nasilje najčešće poistovjećujemo s fizičkim nasiljem, u najvećem broju slučajeva nasilja u obitelji, fizičkom nasilju prethodi dugotrajno psihičko nasilje. Vrijeđanje, ismijavanje, omalovažavanje, prijetnje, čitanje pošte, uhođenje ili drugi postupci koji kod žrtve izazivaju povredu dostojanstva te dovode do uznemirenosti i straha također su oblik nasilja u obitelji.

Obiteljsko nasilje valja razlikovati od obiteljskih razmirica i konflikata. Nasilje je rezultat zlouporabe moći te uključuje ponašanja koja kod osoba na koje su usmjerena stvaraju kontinuirani osjećaj straha, uznemirenosti i ugroze, a mogu voditi i do traumatskih reakcija.

Nasilje negativno utječe na brojne aspekte života: narušeno fizičko i mentalno zdravlje osobe, kognitivno funkcioniranje, emocije i raspoloženje, ponašanje, narušeni ili prekinuti odnosi s prijateljima i drugim bliskim osobama, oslabljena radna produktivnost, pa i gubitak zaposlenja.

Hrvatsko zakonodavstvo, na sreću, sve više nasilje stavlja u društveni kontekst i naglašava da je bilo koje nasilje, pa tako i u obitelji nedopustivo, čime se postavlja pravni okvir za borbu protiv nasilja i pružanje prijeko potrebne zaštite žrtvama obiteljskog nasilja.

Nasilje je u pravosudnom sustavu prije svega prepoznato kao prekršaj i to kroz poseban zakon - **Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 86/21, 116/22, 36/24)**, čime je postupak od prijave do osude brži i jednostavniji u odnosu na kazneni postupak. Teško obiteljsko nasilje prepoznaje se kao kazneno djelo kroz članak 179a **Kaznenog zakona (NN 101/17)** i kažnjava se kaznom zatvora do tri godine.

Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji žrtva ima gotovo identična prava kao ona predviđena Zakonom o kaznenom postupku, primjerice da je ispituje osoba istog spola, tajnost osobnih podataka te isključenje javnosti.

Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija)

Istanbulska konvencija je prvi pravno obvezujući međunarodni akt koji se bavi suzbijanjem nasilja nad ženama i sastavni je dio unutarnjeg zakonodavnog poretka Republike Hrvatske.

Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji koja je ratificirana 2018. godine (tzv. Istanbulska konvencija) nasilje nad ženama kvalificira kao **kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije** žena te u ovaj oblik nasilja ubraja „**sva djela rodno utemeljenog nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.**“

Pojam roda **označava „društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene i muškarce“**, te zaključuje kako je rodno utemeljeno nasilje nad ženama ono nasilje koje je usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili ono koje nesrazmjerno pogađa žene (pri čemu su u kategoriju žena uključene i djevojčice mlađe od 18 godina).

Konvencija definira i nasilje u obitelji kao „**sva djela tjelesnog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koja se događaju u obitelji ili kućanstvu ili između bivših ili sadašnjih bračnih drugova ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom.**“

Prema čl. 1. svrha Konvencije je:

- ✓ Zaštititi žene od svih oblika nasilja te spriječiti, progoniti i ukloniti nasilje nad ženama i nasilje u obitelji;
- ✓ Pridonijeti suzbijanju svih oblika diskriminacije žena i promicati punu ravnopravnost žena i muškaraca, uključujući i osnaživanje žena;
- ✓ Izraditi sveobuhvatni okvir, politike i mjere za zaštitu i pomoć svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;
- ✓ Promicati međunarodnu suradnju radi suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;
- ✓ Pružiti potporu i pomoć organizacijama i tijelima nadležnim za provedbu zakona učinkovitom suradnjom radi usvajanja sveobuhvatnog pristupa suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji

Protokol je dokument koji objedinjuje različite nacionalne i međunarodne propise o zaštiti žrtava nasilja u obitelji. Osigurava učinkovitu i pravovremenu provedbu propisa te međusobnu suradnju nadležnih tijela koji sudjeluju u provedbi odredbi koji zaštićuju žrtvu nasilja u obitelji.

*Postupke u vezi s nasiljem u obitelji treba provoditi **žurno, bez odgode, uvažavajući prava svih žrtava** (Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, 2019.).*

Protokol objašnjava uloge različitih tijela prilikom provedbe propisa o zaštiti od nasilja u obitelji. Objasnjava što radi policija, zdravstvo, pravosuđe, sustav podrške žrtvama i svjedocima (Služba za podršku žrtvama i svjedocima te Odjel za podršku žrtvama i svjedocima), probacijska služba, zavod za socijalni rad, odgojno – obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva koje djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja u obitelji te mediji.

Prava žrtve obiteljskog nasilja prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji:

- ✓ Pravo na pristup službama za potporu žrtvama nasilja u obitelji
- ✓ Pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i potporu tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u obitelji
- ✓ Pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde
- ✓ Pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka
- ✓ Pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje
- ✓ Pravo da na njezin zahtjev, bez nepotrebne odgode, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenika te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera i ukidanju mjera opreza koje su određene radi njezine zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora
- ✓ Pravo na tajnost podataka čijim bi se otkrivanjem mogla ugroziti njezina sigurnost ili sigurnost osoba iz članka 8. Zakona te pravo zahtijevati isključenje javnosti u postupku pred sudom
- ✓ Pravo na opunomoćenika u postupku
- ✓ Pravo, na vlastiti zahtjev, biti obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka
- ✓ Pravo biti ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, pravo zahtijevati da bude ispitana u postupku pred sudom te pravo da se daljnja ispitivanja provode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe prekršajnog postupka
- ✓ Pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola

- ✓ Pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem prije i tijekom postupka, osim ako prekršajni postupak zahtijeva takav kontakt
- ✓ Pravo na privremeni smještaj u odgovarajuću ustanovu sukladno posebnom zakonu
- ✓ Pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog kućanstva
- ✓ Druga prava propisana zakonom kojim se uređuje kazneni postupak, osim onih prava koja po naravi stvari može imati samo žrtva kaznenog djela.

PREKRŠAJ NASILJA U OBITELJI:

Prekršaji su ona ponašanja kojima se povređuje ili ugrožava javni poredak, društvena disciplina i društvene vrijednosti koje su zajamčene i zaštićene Ustavom RH i međunarodnim pravom i zakonima. Prekršaji se sankcioniraju prekršajnim sankcijama. Prekršajnim sankcijama se često kažnjava nasilje u obitelji, osim teškog nasilja u obitelji koje se navodi kao kazneno djelo u Kaznenom zakonu.

Već spomenuti Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24) tj. njegove odredbe prepoznaju mogućnost prekršajnih te kaznenopravnih sankcija za nasilje u obitelji, ovisno o tome da li je nasilje u obitelji okarakterizirano kao prekršajno ili kazneno djelo.

Prekršaj možete prijaviti policiji, državnom odvjetništvu i/ili Zavodu za socijalni rad (prosljeđuje prijavu policiji/državnom odvjetništvu).

Prilikom prijave nasilja u obitelji, policija kvalificira takvo djelo ili kao prekršaj iz čl. 10 Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24) ili kao neko od kaznenih djela koje su obuhvaćeni Kaznenim zakonom (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24, 136/25).

Prema članku 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, nasilje u obitelji je:

1. Primjena fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna ozljeda
2. Tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci
3. Psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost
4. Ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci

5. Zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Važno je napomenuti da žrtva prekršaja nasilja u obitelji ima pravo na pratnju osobe od povjerenja po njezinu izboru pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje od prijave prekršaja do pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka, ima pravo i na opunomoćenika u postupku, pravo biti ispitana na policiji od strane osobe istog spola, itd.

Novost u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji je da žrtva ima pravo predložiti da bude ispitana putem audio-video uređaja. Važno je istaknuti da žrtva može predložiti izricanje zaštitnih mjera i prije pokretanja prekršajnog postupka ili tijekom prekršajnog postupka. Zaštitne mjere se izriču prije pokretanja prekršajnog postupka na prijedlog žrtve ili drugog ovlaštenog tužitelja ako postoji izravna opasnost za sigurnost žrtve ili članova njezine obitelji odnosno člana zajedničkog kućanstva.

Zaštitne mjere se mogu izreći i po službenoj dužnosti, na prijedlog ovlaštenog tužitelja, žrtve ili Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

Prema Prekršajnom zakonu (NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18, 114/22), ovlašteni tužitelji su: državni odvjetnik, tijelo državne uprave, pravna osoba s javnim ovlastima, oštećenik.

Ovlašteni tužitelj u kaznenom postupku može biti: državni odvjetnik, privatni tužitelj (tužitelj koji je podnio privatnu tužbu radi progona kaznenih djela za koja se progoni po privatnoj tužbi) i oštećenik kao tužitelj (tužitelj koji je preuzeo progon od državnog odvjetnika koji nije pokrenuo ili je odustao od kaznenog progona).

Kazneni postupak se provodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja.

Za djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti ovlašteni tužitelj je državni odvjetnik, a za djela za koja se kazneni postupak pokreće po privatnoj tužbi ovlašteni tužitelj je privatni tužitelj.

Za kaznena djela za koja je to propisano zakonom državni odvjetnik pokreće kazneni postupak samo na prijedlog žrtve. Ako zakonom nije drugačije propisano, državni odvjetnik je dužan pokrenuti kazneni postupak ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti, a nema zakonskih smetnji za progon te osobe.

Sud odlučuje hoće li počinitelju nasilja u obitelji izreći neku od zaštitnih mjera. Zaštitne mjere se propisuju Prekršajnim zakonom (NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18, 114/22) i zakonima kojim se propisuje prekršaj. To znači da sud može počinitelju nasilja u obitelji propisati neku od mjera koje su propisane Prekršajnim zakonom kao i mjeru propisanu Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji.

Zaštitne mjere prema Prekršajnom zakonu (NN39/13,157/13, 110/15):

1. Obvezno liječenje od ovisnosti
2. Zabrana obavljanja određenih dužnosti ili djelatnosti
3. Zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova prema pravnoj osobi
4. Zabrana stjecanja dozvola, ovlasti, koncesija ili subvencija
5. Zabrana poslovanja s korisnicima državnog ili lokalnih proračuna
6. Zabrana upravljanja motornim vozilom
7. Zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja

Vrste zaštitnih mjera prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji:

1. Obvezni psihosocijalni tretman
2. Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji
3. Udaljenje iz zajedničkog kućanstva
4. Obvezno liječenje od ovisnosti

Više o zaštitnim mjerama i pravima žrtve možete pronaći u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji.

KAZNENO DJELO NASILJA U OBITELJI

Kazneni zakon u članku 179.a definira kazneno djelo nasilje u obitelji i propisuje:

Tko grubo, učestalo ili na drugi način teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod članova obitelji ili bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo kaznit će se kaznom zatvora od jedne do tri godine.

*Sukladno odredbama Kaznenog zakona određeno je da su članovi obitelji bračni ili izvanbračni drug, životni ili neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnik po krvi u ravnoj lozi, srodnik u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini do zaključno drugog stupnja, posvojitelj i posvojenik.

*Bliske osobe su članovi obitelji, bivši bračni ili izvanbračni drug, bivši životni partner, sadašnji ili bivši partner u intimnoj vezi, osobe koje imaju zajedničko dijete kao i osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

*izvanbračnim drugom prema Kaznenom zakonu smatra se osoba koja živi u izvanbračnoj zajednici koja ima trajniji karakter ili koja traje kraće vrijeme ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

*Neformalni životni partner osoba koja živi u istospolnoj zajednici koja ima trajniji karakter.

Kazneni zakon dodatno propisuje zaštitu bliskih osoba od nasilja pa su tako kao kvalifikatorni oblici kaznenih djela propisane kažnjive radnje na štetu bliske osobe u kaznenim djelima: ubojstvo (čl.110.), teško ubojstvo (čl. 111.), teško ubojstvo ženske osobe (čl. 111.a), usmrćenje (čl.112.), sakaćenje ženskih spolnih organa (čl. 116. st.3), tjelesna ozljeda (čl. 117. st.2), teška tjelesna ozljeda (čl. 118.st. 2), osobito teška tjelesna ozljeda (čl. 119. st.2), teška tjelesna ozljeda s posljedicom smrt (čl. 120.), teška tjelesna ozljeda iz nehaja (čl. 121.), prisila (čl. 138. st. 2), prijetnja (čl. 139. st. 4), nametljivo ponašanje (čl. 140. st. 2), spolni odnošaj bez pristanka (čl. 152.), silovanje (čl. 153), i spolno uznemiravanje (čl. 156.).

Zakon o zaštiti nasilja u obitelji

(NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22 i 36/24)

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/23 i 36/24, 136/25)

Zaštita žrtve kaznenog djela

Mjere opreza se izriču okrivljeniku prije i tijekom kaznenog postupka. Prije podizanja optužnice državni odvjetnik može mjeru opreza odrediti, produljiti i ukinuti rješenjem, a sudac istrage kada odlučuje o istražnom zatvoru. Državni odvjetnik ili sudac istrage su nadležni za produljenje ili ukidanje mjere ako su mjeru odredili. Nakon što se optužnica podigne mjeru opreza izriče prvostupanjski sud i to do pravomoćnosti, odnosno izvršnosti presude.

Mjere opreza koje se izriču okrivljeniku su:

- ✓ Zabrana napuštanja boravišta
- ✓ Zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja
- ✓ Obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu
- ✓ Zabrana približavanja određenoj osobi
- ✓ Zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom
- ✓ Zabrana obavljanja određene poslovne djelatnosti
- ✓ Privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice
- ✓ Privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom
- ✓ Zabrana uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe
- ✓ Udaljenje iz doma
- ✓ Zabrana pristupa Internetu

Protiv rješenja kojim se određuje, produljuje ili ukida mjera opreza, stranke i žrtva kaznenog djela nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama mogu izjaviti žalbu koja ne zadržava izvršenje mjere. O žalbi do podizanja optužnice odlučuje sudac istrage odnosno izvanraspravno vijeće.

Sigurnosne mjere u hrvatskom kaznenom pravu nikada se ne izriču kao samostalna kaznenopravna sankcija već je njihovo izricanje moguće jedino uz osuđujuću presudu kojom je izrečena kazna zatvora, odnosno uz uvjetnu osudu.

U kaznenom zakonu su taksativno navedene na sljedeći način sigurnosne mjere:

- Obvezno psihijatrijsko liječenje
- Obvezno liječenje od ovisnosti
- Obvezan psihosocijalni tretman
- Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti
- Zabrana upravljanja motornim vozilima
- Zabrana približavanja, uznemiravanja, uhođenja
- Udaljenje iz zajedničkog kućanstva
- Zabrana pristupa internetu
- Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora i zabrana držanja i naba-
vljanja životinja

*Više o sigurnosnim mjerama možete pronaći u Kaznenom zakonu.

SOCIJALNE USLUGE ZA ŽRTVE NASILJA OBITELJI

Socijalne usluge i socijalne naknade HZZSR

Od **socijalnih usluga** potrebno je izdvojiti **krizni smještaj** na koji žrtva nasilja u obitelji ima pravo. Pruža se u situacijama u kojima je ugrožen život, zdravlje ili dobrobit osobe, u trajanju do šest mjeseci, a iznimno do godinu dana.

Usluga smještaja u kriznim situacijama se pruža djetetu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djetetu ili mlađoj punoljetnoj osobi s problemima u ponašanju, djetetu koje se zatekne u skitnji, djetetu bez pratnje stranom državljaninu ili bez državljanstva, djetetu o kojem se roditelji privremeno nisu u mogućnosti skrbiti zbog bolesti, neriješenog stambenog pitanja ili drugih životnih nedaća, trudnici ili roditelju s djetetom do godine dana koji nema stan odnosno nema osigurano stanovanje ili zbog narušenih odnosa u obitelji ne može ostati s djetetom u obitelji, žrtvi nasilja u obitelji, žrtvi trgovanja ljudima, osobi koja se zatekne izvan mjesta prebivališta ili boravišta ili koja nema prebivalište ili boravište i nije u stanju brinuti se o sebi, osobi kojoj je ugrožen život zbog bolesti, nemoći, ovisnosti, socijalne isključenosti te beskućniku.

Kada je riječ o **socijalnim naknadama**, najčešće upućujemo žrtvu na **jednokratnu naknadu** ako ima neke neočekivane troškove života ili na **zajamčenu minimalnu naknadu** ako je nezaposlena.

* Više o socijalnim uslugama možete pronaći i u **DEŠINOM Vodiču za socijalno i radno uključivanje žrtava nasilja u obitelji**. Vodič možete pronaći na DEŠINOJ web stranici u dijelu medijski materijali.

Link na vodič: <https://desa-dubrovnik.hr/storage/Vodic-za-socijalno-i-radno-ukljucivanje-zrtava-nasilja-u-obitelji-2.pdf>

Obiteljski centar, područna služba Dubrovačko – neretvanska

Obiteljski centar obavlja djelatnost pružanja socijalnih usluga za područje Dubrovačko-neretvanske županije.

Provode četiri socijalne usluge prema Zakonu o socijalnoj skrbi: **savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje, psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja i obiteljsku medijaciju**.

Djelatnici Područne službe rade **direktno sa žrtvama nasilja**, a potrebno je istaknuti da Područna služba djeluje kao savjetovalište gdje se bilo tko **samoinicijativno**

može javiti i uključiti u savjetovanje vezano za obiteljske, roditeljske, partnerske teškoće. Područna služba Dubrovačko – neretvanska provodi preventivne programe, od kojih ističu programe Rastimo zajedno.

Odjel za mentalno zdravlje, Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije

Odjel djeluje u sastavu Službe za promicanje zdravlja i bavi se zaštitom mentalnog zdravlja. Ima pet savjetovališta, raspoređenih na način da se osigura što bolja dostupnost korisnicima usluga (Dubrovnik, Metković, Korčula, Vela Luka i Orebić).

Djelatnost Odjela za mentalno zdravlje se može podijeliti u dva područja:

- 1. Prevenciju mentalnih poremećaja**
- 2. Dijagnostiku i liječenje mentalnih poremećaja**

U okviru prevencije, žrtve nasilja mogu dobiti nekoliko usluga:

- Podršku kod prilagodbe na značajnije životne promjene (preseljenje, razvod, gubitak bliske osobe)
- Podršku vezanu za poteškoće u socijalnim odnosima (osnaživanje kroz asertivni trening, trening socijalnih vještina),
- Podršku u situacijama pojačanog stresa (osnaživanje kroz relaksacijske tehnike).

U okviru dijagnostike i liječenja mentalnih poremećaja, žrtve nasilja se mogu obratiti i dobiti usluge kroz psihijatrijski, terapijski, psihoterapeutski rad koji može biti organiziran individualno i grupno. Također, Odjel za mentalno zdravlje nudi i usluge psihodijagnostike te obuhvaća korisnike: djecu, mlade i odrasle osobe.

Sklonište za žrtve nasilja na području Dubrovačko – neretvanske županije

Sigurna kuća Josipov dom djeluje od 2021. godine i osigurava smještaj, savjetovanje i psihosocijalnu podršku žrtvama nasilja u obitelji.

U nju može biti smješteno 8 osoba. Smještajem, koji traje do 6 mjeseci, iznimno godinu dana, pružaju se usluge: stanovanja, prehrane, psihosocijalnog tretmana te podrška u brizi o zdravlju, podrška pri pronalaženju zaposlenja, predškolskog i školskog odgoja djece.

Tim skloništa čine voditeljica kuće, socijalna radnica i psihologinja.

Stručni tim djeluje interdisciplinarno, nadopunjujući se i stvarajući okvir rada Kuće.

Kontakti: Sigurna kuća u Dubrovačko – neretvanskoj županiji: 095/351-6500

E-mail: info@sigurnakuca-dnz.hr

PROCEDURA ULASKA U SIGURNU KUĆU

Započinje prijavom nasilja Policiji na broj 192 ili nadležnom Zavodu za socijalni rad koji je određen mjestom prebivališta.

Po uvidu u situaciju Hrvatski zavod za socijalni rad - područni ured u dogovoru s korisnicom, moguće je ostvariti socijalnu uslugu smještaja u kriznim situacijama – smještaj u Sigurnu kuću.

Temeljni kriterij za smještaj je postojanje tjelesnog, seksualnog, psihičkog, ekonomskog ili drugog oblika nasilja.

Stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji na nacionalnoj razini

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine provodi stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji, na području cijele Republike Hrvatske, davanjem u najam odgovarajuće stambene jedinice.

Prema Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (NN 106/18, 98/19, 82/23) žrtva nasilja u obitelji ima pravo na stambeno zbrinjavanje, na području cijele Republike Hrvatske na način da se odgovarajuća stambena jedinica daje u najam.

Uvjeti za ostvarivanje prava na stambeno zbrinjavanje su:

1. pravomoćna sudska presuda o počinjenom nasilju u obitelji prema podnositelju zahtjeva
2. da podnositelj zahtjeva nema u vlasništvu ili suvlasništvu drugu useljivu obiteljsku kuću ili stan na području Republike Hrvatske
3. da podnositelj zahtjeva nema dovoljno sredstava za osiguranje odgovarajuće stambene jedinice nužne za stanovanje, a istu ne može ostvariti svojim radom, dohotkom od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način, odnosno kada ukupni dohodak i ukupni primici podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos od jedne proračunske osnovice
4. preporuku nadležnog područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad o potrebi stambenog zbrinjavanja žrtve nasilja u obitelji.

Žrtva nasilja u obitelji **podnosi zahtjev za stambeno zbrinjavanje UPRAVNOM ODJELU ZA OPĆU UPRAVU I IMOVINSKO PRAVNE POSLOVE, Adresa: Vukovarska 16, 20000 Dubrovnik. Zahtjev se može poslati preporučeno, poštom.**

Županija donosi rješenje o stambenom zbrinjavanju žrtve nasilja u obitelji i to u trajanju od najduže dvije godine te ga dostavlja Ministarstvu na izvršenje.

Nakon isteka roka od dvije godine to rješenje se može, na zahtjev žrtve nasilja u obitelji, produžiti ukoliko razlozi radi kojih je rješenje doneseno traju i dalje. O produženju ponovno odlučuje prvostupanjsko tijelo – županija. O žalbi na rješenje o stambenom zbrinjavanju odlučuje drugostupanjsko tijelo – Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Zahtjevu za stambeno zbrinjavanje potrebno je priložiti:

1. Pravomoćnu sudsku presudu o počinjenom nasilju prema podnositelju zahtjeva, paziti da ima potvrdu pravomoćnosti presude
2. Izjavu koja se odnosi na drugi uvjet koji podnositelj zahtjeva mora ispuniti, da podnositelj zahtjeva nema u vlasništvu ili suvlasništvu drugu useljivu obiteljsku kuću ili stan na području RH. Tu izjavu je potrebno popuniti i ovjeriti kod javnog bilježnika u 2 primjerka. Jedan primjerak ostaje podnositelju zahtjeva.
3. Potvrdu s porezne - da podnositelj zahtjeva nema dovoljno sredstava za osiguranje odgovarajuće stambene jedinice nužne za stanovanje, a istu da ne može ostvariti svojim radom, dohotkom od imovine od obveznika uzdržavanja ili na drugi način, odnosno kada ukupni dohodak i ukupni primici podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos od jedne proračunske osnovice, potvrdu porezne za sve članove kućanstva
4. Preporuku nadležnog Područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad o potrebi stambenog zbrinjavanja žrtve nasilja u obitelji.
5. Presliku osobne iskaznice za žrtvu i djecu

Zahtjev i dokumentaciju pronađite na mrežnoj stranici nadležnog Upravnog odjela DNŽ: <https://www.dnz.hr/services/upravni-odjel-za-opcu-upravu-i-imovinsko-pravne-poslove/>

Kliknite na „Dokumenti i obrasci“ te odaberite:

1. ***Obrazac prijava stambeno zbrinjavanje***
2. ***Izjava za javnog bilježnika***

Stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja na području grada Dubrovnika

Nakon što se iskoristi mjera stambenog zbrinjavanja preko Ministarstva, osoba može aplicirati na stambeno zbrinjavanje preko Grada Dubrovnika.

Grad Dubrovnik prepoznaje potrebu stambenog zbrinjavanja žrtava nasilja u obitelji.

Putem ovoga Vodiča predstavljamo vam čl. 10 Odluke o najmu stanova u vlasništvu Grada Dubrovnika (2023.).

Prema tom članku žrtve nasilja u obitelji su prepoznate kao mogući korisnici najma gradskog stana.

Grad Dubrovnik može izvan liste reda prvenstva dati u najam gradski stan i osobama koje imaju status žrtve nasilja u obitelji, ako ispunjavaju određene uvjete:

1. da imaju prebivalište na području grada Dubrovnika (najmanje 7 godina neprekidno do podnošenja zahtjeva ili 15 godina s prekidima), što se dokazuje uvjerenjem o prebivalištu nadležne službe Policijske uprave,
2. da imaju pravomoćnu sudsku presudu o počinjenom nasilju u obitelji prema podnositelju zahtjeva (od pravomoćnosti presude ne smije proći više od 7 godina),
3. nemaju u vlasništvu ili suvlasništvu drugu useljivu obiteljsku kuću ili stan na području Republike Hrvatske, što se dokazuje potvrdom zemljišno – knjižnog odjela nadležnog Općinskog suda da podnositelj zahtjeva i članovi obiteljskog domaćinstva nisu evidentirani kao vlasnici ili suvlasnici obiteljske kuće ili stana, te ovjerenom javnobilježničkom izjavom, danom pod moralnom i kaznenom odgovornošću, da na području Republike Hrvatske nemaju drugu useljivu obiteljsku kuću ili stan,
4. da nemaju dovoljno sredstava za osiguranje odgovarajuće stambene jedinice nužne za stanovanje, a istu ne mogu ostvariti svojim radom, dohotkom od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način, odnosno kada ukupni dohodak i ukupni primici podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos od jedne proračunske osnovice, pri čemu daju izjavu kojom ovlašćuju Grad Dubrovnik da provjeri, obradi, čuva i koristi podatke o ostvarenim dohodcima i primicima podnositelja zahtjeva i članova obitelji,
5. da su iskoristile pravo na stambeno zbrinjavanje putem nadležnog državnog ureda za stambeno zbrinjavanje, što se dokazuje potvrdom Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje,
6. da imaju preporuku nadležnog upravnog odjela Grada Dubrovnika za socijalnu skrb i preporuku nadležnog Područnog ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad o potrebi stambenog zbrinjavanja žrtve nasilja u obitelji.

Osobe koje imaju status žrtve nasilja u obitelji u stanu koji im je dan u najam imaju obvezu živjeti u kontinuitetu te o svakoj promjeni moraju obavijestiti najmodavca i ukoliko više ne udovoljavaju ovim kriterijima gube pravo najma.

S osobama koje ostvare pravo na najam stana na osnovi ovog članka zaključuje se ugovor o najmu stana na određeno vrijeme sa slobodno ugovorenim najamninom sukladno odredbama ove Odluke i zaključku Gradskog vijeća, u trajanju do najviše 5 godina.

Više o navedenom možete pronaći u Odluci o najmu stanova u vlasništvu Grada Dubrovnika (2023.)

DEŠA - Fond za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja

DEŠIN fond za podršku je uspostavljen u lipnju 2023. godine.

Prema Pravilniku o radu DEŠINA fonda za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja, skraćeno: DEŠIN fond za podršku, pravo na novčanu pomoć imaju:

1. ženska osoba samac ili članica kućanstva koji nema dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, prihodima, imovinom, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način
2. ženska osoba sa teškim zdravstvenim problemima za pomoć u liječenju (podmirenje dopunskog zdravstvenog osiguranja, podmirenje dodatnih troškova liječenja koji nisu pokriveni osnovnim i dopunskim zdravstvenim osiguranjem,...)
3. ženska osoba koja je bila korisnik prava na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja, a koja je izgubila to pravo nakon isteka odobrenog vremena, a još se nije osamostalila, a najduže u trajanju od 3 mjeseca
4. trudnica ili roditelj s djetetom do godine dana života, iznimno do tri godine života, koji su bez obiteljske podrške i odgovarajućih uvjeta za život,
5. ženska osoba kojoj je zbog narušenih obiteljskih odnosa ili drugih nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili druga podrška (plaćanje odvjetničkih usluga, psihoterapije, najam stana,...)
6. odrasla ženska osoba žrtva nasilja u obitelji ili drugog nasilja te žrtva trgovanja ljudima kojoj je potrebna pomoć za potrebe osnovnih životnih uvjeta
7. ženska osoba žrtva nasilja koja zbog starosti ili bolesti ne može samostalno skrbiti o osnovnim životnim potrebama,

8. ženska osoba koja samostalno skrbi o djeci, samohrani roditelj ili roditelj u jednoroditeljskoj obitelji (jedoroditeljska obitelj je obitelj u kojoj živi jedno dijete ili više njih i jedan roditelj, koji sam skrbi o djetetu/djeci i uzdržava ih)
9. žena žrtva nasilja u obitelji koja je koristila mjeru stambenog zbrinjavanja prema Zakonu o potpomognutim područjima u roku od 3 mjeseca od prestanka prava (potrebno samo rješenje o priznavanju prava i preslika osobne iskaznice)
10. osobe u potrebi prema procijeni Upravnog odbora DEŠE.

Svi potencijalni korisnici moraju imati prebivalište duže od 6 mjeseci na području Dubrovačko – neretvanske županije, osim u slučajevima kada Upravni odbor DEŠE drugačije odluči.

Vrsta pomoći koju korisnice mogu ostvariti

1. direktna novčana pomoć, jednokratna i/ili višekratna (ovisno o iskazanoj potrebi i odluci Upravnog odbora DEŠE) uplaćena na račun osobe u potrebi,
2. pomoć u plaćanju usluga (odvjetničkih, zdravstvenih, stambenih,...)
3. pomoć u podmirenju osnovnih životnih troškova (bonovi za hranu, bonovi za dječje potrepštine, bonovi za dječju hranu, plaćanje režija, plaćanje vrtića, plaćanje kratkotrajnog smještaja, plaćanje drva ili drugih energenata za ogrjev, plaćanje osnovnih školskih potrepština za djecu, ...)
4. plaćanje kratkotrajnog smještaja, plaćanje troškova puta, plaćanje troškova hrane u brzim interventnim slučajevima kada to procijeni Izvršna direktorica ili Upravni odbor DEŠE,
5. osiguranje pravnog savjetovanja, osiguranje psihološkog savjetovanja, osiguranje savjetovanja socijalnog radnika,
6. sve druge nespomenute vrste pomoći za koje Upravni odbor procijeni da su potrebni i neophodni.

Pomoć osoba potražuje u prijavnici koja se nalazi na web stranici DEŠE uz slanje potrebne dokumentacije u kojoj opisuje svoju potrebu. Dokumentacija se dostavlja u ured DEŠE, Frana Supila 8, 20 000 Dubrovnik osobno ili putem pošte ili e-mail adrese info@desa-dubrovnik.hr

Odluku o odobravanju pomoći donosi Upravni odbor u roku 7 dana od zaprimanja dokumentacije. Ukoliko izvršna direktorica procijeni da postoji hitnost situacije odluka Upravnog odbora može biti donesena i u hitnom telefonskom postupku. U ovom slučaju izvršna direktorica hitno kontaktira članove Upravnog odbora DEŠE koji mogu donijeti odluku telefonskim putem ili e-mailom.

Popis dokumentacije koja se prilaže:

1. Prijavnica koja se može preuzeti sa web stranice DEŠE,
2. Preslika osobne iskaznice,
3. Preslika kartice žiro računa,
4. Originalni račun od režija (struja, telefon, voda, komunalno,...)
5. Ugovor o najmu stana ukoliko se traže sredstva za plaćanje stanarine ili režija za taj stan,
6. Kopije povijesti bolesti,
7. Izjava o članovima kućanstva potpisana, ukoliko UO DEŠE to zatraži,
8. Potvrde o primanjima svih članova kućanstva, ukoliko UO DEŠE to zatraži,
9. Ugovor o radu, ukoliko UO DEŠE to zatraži,
10. Potvrda o bolovanju, ukoliko UO DEŠE to zatraži
11. Potvrda o nezaposlenosti, ukoliko UO DEŠE to zatraži
12. Na zahtjev djelatnika DEŠE podnositeljica zahtjeva je dužna dostaviti i druge dokaze i podatke, a koji su potrebni radi utvrđivanja određenih činjenica.

Odluku o pružanju podrške donosi Upravni odbor DEŠE.

LITERATURA:

Ajduković D. & Adjuković M. (2010.), Nasilje u obitelji: što zdravstveni djelatnici mogu učiniti, *Medicina flumiensis*, 46, 3, 292-299.

Caritas Dubrovačke biskupije: <https://caritas.db.hr/storage/media/documents/o-caritasu-dubrovacke-biskupije.pdf>

DEŠA – Dubrovnik, Regionalni centar za izgradnju zajednice i razvoj civilnog društva: <https://desa-dubrovnik.hr/>

Hrvatski zavod za socijalni rad: <https://socskrb.hr/>

Istraživanje zaštita i prava žrtava nasilja u obitelji, DEŠA Dubrovnik, (2024.) <https://desa-dubrovnik.hr/storage/Istrazivanje-zastita-i-prava-zrtava-dop-i-izmjenjeno-izdanje-.pdf>

Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24, 136/25)

Ministarstvo pravosuđa i uprave: <https://mpudt.gov.hr/UserDocslImages/24832>

Nacionalni pozivni centar (NPC): <https://pzs.hr/nacionalni-pozivni-centar-za-zrtve-kaznenih-djela-i-prekrasja-2/>

Obiteljski zakon (NN 103/15, 98/19, 47/20, 49/23, 156/23)

Odluka o najmu stanova u vlasništvu Grada Dubrovnika (2023.)

Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja jednokratne novčane naknade socijalno ugroženim osobama na području Dubrovačko – neretvanske županije (Službeni glasnik Dubrovačko – neretvanske županije 3/2020)

Pravilnik o radu DEŠINA Fonda za podršku ženama u potrebi i ženama žrtvama nasilja (DEŠIN Fond za podršku, 2023.)

Prekršajni zakon (NN 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18, 114/22)

Publikacija – Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela (2019.)

Publikacija – Prava žrtava kaznenih djela, Ženska soba, (2024.)

Publikacija – Osoba od povjerenja za žrtve kaznenih djela, Ženska soba (2022.)

Strategija za zaštitu, prevenciju i podršku žrtvama nasilja u obitelji 2025.-2030., Grad Dubrovnik, (2024.) <https://desa-dubrovnik.hr/storage/Strategija-za-zastitu-prevenciju-podrsku-zrtvama-nasilja-u-obitelji-2025-2030.pdf>

Vodič za socijalno i radno uključivanje žrtava nasilja u obitelji, DEŠA Dubrovnik, (2024.) <https://desa-dubrovnik.hr/storage/Vodic-za-socijalno-i-radno-ukljucivanje-zrtava-nasilja-u-obitelji-2.pdf>

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/13, 98/19)

Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24, 72/25)

Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (NN 80/08, 27/11)

Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17)

Zakon o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25)

Zakon o stambenom zbrinjavanju na potpomognutom području (NN 106/18, 98/19, 82/23)

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 70/17, 126/19, 84/21, 114/22, 36/24)